

Združenie kresťanských seniorov Slovenska (ZKS), klub Malacky

Výlet do Modry

Pôjdeme, nepôjdeme ? A kam? A kedy?

Takéto a podobné otázky dávala vedúca klubu kresťanských seniorov v Malackách pani Vierka Lahová z času na čas jednotlivým členom klubu pri stretnutí.

Koronavírus zatiaľ nás neobmedzoval , tak pôjdeme.

Kedy ? Cez prázdniny nie, lebo máme na prázdninách vnúčatá, tak v septembri.

Kam? V Skalici sme už boli, v Holiči len z diaľky, ale v Modre ešte nie, aj keď to je celkom blízko Malaciek.

Pani Lahová vybavovala: autobus, pani sprievodkyňu v Modre, exkurziu v Majolike. Množstvo telefonátov.

V stredu 28. septembra 2022 bol na parkovisku pri Bille pristavený malý autobus a doň nastupovali veselí dôchodcovia, vlastne až na pána Lahu, dôchodkyne. Bolo nás spolu 16.

Privítala nás pani Lahová, pridala niečo zo svojej tvorby, pomodlili sme sa, odovzdali sme deň Pánovi a vyrazili sme.

Slobodné kráľovské mesto Modra je známe skvelým vínom a tradičnou keramikou. Oplatí sa však ísť aj po stopách minulosti a objaviť banskú históriu či tajomných huncokárov.

Modra leží v prekrásnej prírode na východnom úpätí Malých Karpát. Lemujú ju úrodné vinice a vinárstvo siaha ďaleko do histórie mesta. Dominanty centra sú Horná brána, Katolícky kostol zo 14. storočia s Mestskou vežou, odkiaľ je krásny výhľad na mesto a z Rotundovej bašty, v ktorej sídli galéria slávneho keramikára a majstra figurálnej tvorby Ignáca Bizmayera. Nájdete tu majstrovské diela, výtvarné stvárnenie bohatých slovenských krojov, remeselníkov, muzikantov a početných ľudových tradícií a zvykov

Prvou zastávkou na našej ceste bola Slovenská ľudová majolika Modra. Boli sme ohlásení a náš sprievodca nám veľmi pútavou formou prezentoval výrobu i následné vypaľovanie, glazúrovanie či maľovanie, ktoré sa robí ručne. Každý džbánik, tanier, hrnček je vlastne originál. Zaujímavý bol i videofilm o histórii a súčasnosti Slovenskej ľudovej majoliky v Modre.

O modranskej majolike alebo fajanse čiže bielo glazovanej keramike môžeme hovoriť až po roku 1830. Traduje sa, že ju do Modry priviezol habán Jozef Kita zo Suchej nad Parnou. Habánsky dvor v Modre síce nebol, ale svoje keramické dielne mali Habáni v okolitých dedinách v Košolnej, Častej, Horných Orešanoch, Dehticiach, Boleráze a Dobrej Vode. Modra ako hrnčiarske stredisko postupne priťahovalo aj habánskych majstrov, ktorí obohatili a zveládili modranskú keramickú tradíciu. Po zrušení cechov Jozefom II. v roku 1872 však vystala otázka ako a kto bude pokračovať v hrnčiarskej tradícii. Mesto teda v roku 1883 zinicilizovalo založenie keramického učilišťa, z ktorého sa postupne stal prosperujúci podnik. V učilišti sa vyrábali rôzne druhy riadu a začalo sa aj s džbankárskym sortimentom. Budova, kde svoju históriu začalo keramické učilište je vyhlásená za technickú pamiatku. Dnes tam sídli hotel Majolika, ktorého súčasťou je aj keramické múzeum so zachovanou kasselskou pecou. V súčasnosti [Slovenská ľudová majolika](#) pokračuje v slávnej keramickej tradícii v retro budove z roku 1973. Význam jej historickej a spoločenskej hodnoty bol zavŕšený zapísaním do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky v novembri 2017. Modranská majolika má stále čo ponúknuť aj mladšej generácii. Okrem tradičných vzorov a ornamentov vyrába [nové moderné kolekcie](#) či šperky.

Samozrejme, že sme sa zastavili i v podnikovej predajni ich výrobkov a aj keď nie všetci sme si niečo kúpili, obdivovali sme krásu, originalitu množstva výrobkov. Spomínali sme na časy dávne, keď bolo módou mať kúsok modranskej keramiky, stáli sme v „šóroch“, aby sme si niečo nové mohli kúpiť do domácej zbierky. Dnes mnohí z nás majú tieto kúsok vzorne zabalené v krabiciach, lebo ...

Nastúpili sme do autobusu, kde na nás už čakala pani sprievodkyňa Martina Klúčiková a začala rozprávať o histórii Modry a pamiatkach. Z autobusu sme sledovali Lipovú alej.

Lipová alej sa nachádza v severojužnej osi mesta, na Dolnej ulici, v historickom centre, pamiatkovej rezervácii. Prepája najstaršiu časť mesta – areál Kostola Sv. Jána Krstiteľa a cintorín s námestím. Línia aleje vznikla pozdĺž Stoličného potoka. V priestore aleje sa nachádzajú dôležité historické objekty mesta s významnými funkciami. Významná je aj funkcia pešieho koridoru.

Z autobusu sme vystúpili a pešo sme prechádzali ulicou Modry popri historických budovách a kostoloch.

*Najcennejšími pamiatkami mesta sú kostoly, z ktorých najstarším je **gotický kostol Sv. Jána Krstiteľa** z druhej polovice 14. storočia. **Evanjelický kostol slovenský** bol postavený v roku 1826 ako artikulárny kostol. V roku 1834 bol postavený **Evangelický kostol nemecký** v neoklasickom štýle. **Rímsko-katolícky kostol sv. Štefana kráľa** bol navrhnutý trnavským architektom Ignácom Feiglerom a vystavaný v klasicistickom štýle v roku 1876. Ďalšími obdivovanými pamiatkami mesta sú **Súsošie Golgoty** z 18. storočia, **Kaplnka Panny Márie Snežnej** postavená v roku 1760, **Mestské hradby** vybudované v rokoch 1610 – 1646, **Horná brána** a **Renesančná kruhová bašta**, ktoré sú súčasťou mestského opevnenia a mnohé iné*

Pozreli sme si aj zvnútra dva evanjelické kostoly .Evanjelický kostol nemecký a jeho mohutné piliere a klenbové konštrukcie dodávajú chrámu aj dnes čaro, o ktorom sa môžete príležitostne presvedčiť počas výstav či koncertov, ktoré sa tu konajú. Slovenský evanjelický kostol bol postavený vedľa neho. Nakukli sme i do kaplnky Panny Márie Snežnej, ktorá je blízko- cez cestu.

Pani sprievodkyňa nám rozprávala aj o pobyte Ľudovíta Štúra v Modre. Ukázala nám i ďalšie historické budovy v meste- budovu sirotinca, synagógu, mnohé vinohradnícke domy, námestie so sochou Ľ. Štúra...

Ľudovít prišiel v januári 1851 na pohreb svojho brata Karola. Vidiac švagrinú, nešťastnú vdovu a jej sedem detí, považoval si za morálnu povinnosť ostať a pomôcť jej s výchovou detí. Dom, v ktorom býval počas svojho pobytu v Modre je známy ako Schnellov dom. Spoznáte ho podľa bronzovej pamätnej tabule. Je z roku 1924 a pripomína Štúrov pamätný výrok: „My stali sme si do služby ducha a preto musíme prejsť cestu života trnistú...“

Mesto Modra je naozaj mestom Štúra. Svedčia o tom početné pamiatky a inštitúcie nesúce jeho meno. Námestie Ľudovíta Štúra, základná škola, kultúrny dom a samozrejme socha Ľudovíta Štúra v centre mesta. Gymnázium, naopak, nesie meno najstaršieho Štúrovho brata Karola, ktorý bol rektorom tunajšieho lýcea.

Po krátkom odpočinku sme nasadli do autobusu , ktorý nás dopravil odvážnou jazdou nášho pána šoféra na vrch Kalvária. Sme mu za to veľmi vd'ачní, lebo mnohí z nás by túto cestu nezvládli. Pri krížoch sme sa spoločne pomodlili desiatok ruženca a obetovali sme ho za našich doma, za pani sprievodkyňu a pána šoféra.

Tri drevené kríže nad mestom na vrchu zvanom Kalvária existovali v 2. polovici 18. storočia. Na ústrednom bol plechový korpus Krista. Kalvária sa spomína v kanonickej vizitácii z roka 1881.

S iniciatívou vybudovať pod Kalváriou Krížovú cestu prišla členka Modranskej besedy a pracovníčka miestneho múzea Agata Petrakovičová Šikulová. Krížová cesta bola postavená podľa architektonického návrhu Lucie Marušicovej. Na poľnej ceste ku Kalvárii vedúcej od Bratislavskej ulice boli na piatich murovaných paneloch osadené porcelánové obrázky s výjavmi Krížovej cesty. Ich autormi boli keramikári Marian Liška, Jozef Franka, Igor Mesík, Ján Viglaš a Ján Pečuk. Keramické obrázky predstavujú trinásť zastavení cesty, tradičné 12. zastavenie Ukrižovanie Krista zastupuje samotná Kalvária. Krížovú cestu za prítomnosti veriacich a zástupcov mesta požehnal 4. novembra 2018 rímsko-katolícky dekan Jozef Mišík.

V meste sme sa s pani sprievodkyňou rozlúčili a vydali sme sa na poslednú zastávku nášho výletu, ktorý bol huncokársky cintorín.

Na námestí v Modre k nám do autobusu pristúpila pani Irenka Herchlová, ktorá je potomok huncokárov. Prvou zastávkou bola kaplnka sv. Márie Magdalény, o ktorú sa ona stará. Každoročne na sviatok sv. Márie Magdalény sú na Piesku hody a počas celého leta býva v nedeľu o 11. 00 hod. sv. omša pre turistov i návštevníkov Zochovej chaty.

Huncokári, teda drevorubači, žili v Malých Karpatoch priamo v horách, mali vlastné sviatky a spoločenské stretávania, do mesta schádzali len na nákupy a do kostola. Kaplnka sv. Márie Magdalény bola na Piesku postavená roku 1876. Miestna časť Modry – Piesok, ktorú už v 14. a 15. storočí obývali nemeckí osadníci, sa stalo miestom milovníkov prírody, turistiky a histórie.

Kúsok od kaplnky stojí Holzacker Haus. Je majetkom pána Jána Grausa, ktorý je potomok huncokárov a tento dom je jeho rodičovský. Má s ním smelé plány a predstavu zachovať ho a umožniť potomkom huncokárov pravidelne sa stretávať na mieste, kde žili jeho predkovia. Aj k nám sa správal tak pohostinne ako to robili jeho predkovia k host'om. Ponúkol nám čaj s medom a veru nám padol veľmi dobre, lebo sme boli uzimrení, aj keď dážď nás akosi zázračne obchádzal.

Posledný cieľ cesty bol Huncokársky cintorín. Ďakovali sme Pánu Bohu, že aj tých pár desiatok metrov nás autobus odviezol a my sme si mohli vypočuť históriu tohto cintorína a zaujímavosti od pani Herchlovej.

Huncokársky cintorín sa nachádza v lese historickej časti (Piesok - Zochová chata) mesta Modra. Ide o jediný cintorín Huncokárov, ktorý sa zachoval v Malých Karpatoch. História Zochovej chaty je pevne spätá z Huncokármi, ale kto to tí Huncokári sú? Hovorí sa, že slovo Huncokár vzniklo skomolením nemeckého slova "Holzhacker" (Drevorubač) a teda išlo o prisťahovalcov z nemecky hovoriacich krajín, ktorí k nám prišli v polovici 18. Storočia

Plní dojmov, mierne unavené nohy i radosť z toho, že sme bezpečne všetko zvládli , tešili sme sa na spiatočnú cestu do Malaciek. Pojedli sme zvyšky desiatej, lebo na obed nebol čas, poďakovali sme za pekne a príjemne strávený deň.

Vďaka patrí pani Lahovej, pánu šoférovi a hlavne Pánu Bohu za pekný výlet.

Mária Dobrovodská